

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 2 marca 2020 r.

Pozycja 81

POSTANOWIENIE z dnia 17 czerwca 2019 r. Sygn. akt Ts 119/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Piotr Pszczółkowski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.J. w sprawie zgodności:

art. 36 ust. 1 i ust. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.) z art. 190 ust. 5 w związku z art. 45 ust. 1 oraz w związku z art. 2, a także z art. 79 ust. 1 w związku z art. 190 ust. 5, art. 45 ust. 1 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału 22 maja 2017 r. M.J. (dalej: skarżący) wystąpił z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia.

2. Skarga konstytucyjna została wniesiona w oparciu o następujący stan faktyczny.

W skardze konstytucyjnej złożonej do Trybunału Konstytucyjnego 13 marca 2013 r. skarżący zakwestionował konstytucyjność art. 117³ i art. 118 § 5 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.). Postanowieniem z 28 września 2015 r. (sygn. Ts 110/15) Trybunał odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej, a następnie – postanowieniem z 4 lutego 2016 r. – nie uwzględnił zażalenia na to postanowienie.

17 lutego 2017 r. skarżący wystąpił do Sądu Rejonowego w T. (dalej: Sąd Rejonowy) z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika do sporządzenia skargi konstytucyjnej w związku z rozstrzygnięciem Trybunału z 4 lutego 2016 r. Postanowieniem z 20 grudnia 2016 r. Sąd Rejonowy oddalił wniosek skarżącego. Na to rozstrzygnięcie skarżący złożył zażalenie, które Sąd Okręgowy w K. oddalił postanowieniem z 16 marca 2017 r. Orzeczenie to zostało doręczone skarżącemu 10 kwietnia 2017 r. Analizowaną skargę konstytucyjną sporządził pełnomocnik z wyboru.

3. W przekonaniu skarżącego kwestionowane rozwiązanie legislacyjne (art. 36 ust. 1 i ust. 3 ustawy o TK z 1997 r.), zgodnie z którym wstępnego rozpoznania skargi konstytucyj-

nej dokonuje Trybunał w składzie jednoosobowym, narusza wymóg z art. 190 ust. 5 Konstytucji, w świetle którego każde orzeczenie Trybunału powinno zapadać większością głosów (w składzie, w którym da się wyodrębnić większość). Rozwiązanie to narusza w konsekwencji prawo do rozpoznania sprawy przez „właściwy sąd” (art. 45 ust. 1, art. 2 i art. 79 ust. 1 Konstytucji). Zdaniem skarżącego orzeczenie Trybunału wydane w ramach wstępnej kontroli skargi w składzie jednoosobowym jest wadliwe od momentu jego wydania i nie przestaje takie być nawet w razie zweryfikowania jego treści przez Trybunał orzekający w składzie trzyosobowym w wyniku rozpoznania zażalenia na to orzeczenie.

30 sierpnia 2015 r. zakwestionowane w skardze przepisy utraciły moc obowiązującą, jednakże, jak podkreślił skarżący, „nadal mają wpływ na prawa i wolności skarżącego oraz jego dobra osobiste”.

4. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 29 maja 2018 r. skarżący został wezwany do uzupełnienia braków formalnych skargi m.in. przez udokumentowanie daty doręczenia mu ostatecznego orzeczenia oraz daty złożenia przez skarżącego do Sądu Rejonowego w Tychach wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w celu wniesienia rozpatrywanej skargi konstytucyjnej, a także wskazanie, w jaki sposób zakwestionowane w skardze przepisy naruszają prawa skarżącego wynikające z wzorców konstytucyjnych przywołanych w *petitum* skargi.

W piśmie z 18 czerwca 2018 r. skarżący odniósł się do wezwania.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Wstępne rozpoznanie skargi służy wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań i usunięcie braków, które zawiera, nie jest możliwe bądź braki nie zostały usunięte w terminie lub skarga konstytucyjna jest oczywiście bezzasadna.

2. W pierwszej kolejności omówienia wymaga kwestia dochowania przez skarżącego trzymiesięcznego terminu do wystąpienia ze skargą konstytucyjną (art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK).

W piśmie z 18 czerwca 2018 r. uzupełniającym braki formalne skargi skarżący podał, że postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 4 lutego 2016 r. wydane w sprawie o sygn. Ts 110/15, wskazane przez skarżącego jako ostateczne orzeczenie w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji, zostało mu doręczone 8 lutego 2018 r. Skarżący nie próbował jednakże udokumentować tej okoliczności. Bez względu na powyższe, faktem znanym Trybunałowi z urzędu jest to, że orzeczenie, o którym mowa, zostało doręczone pełnomocnikowi skarżącego 11 lutego 2016 r. Ponadto, jak ustalił Trybunał, z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej skarżący wystąpił 23 lutego 2016 r., a nie – jak oświadczył – w lutym 2017 r. Skarżący podał, że postanowienie Sądu Okręgowego w K. z 16 marca 2017 r., sygn. akt [...], oddalające jego zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego w T. o oddaleniu wniosku skarżącego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu zostało mu doręczone 10 kwietnia 2017 r. Niniejszą skargę wniósł zaś do Trybunału 22 maja 2017 r.

Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, że skarżący wniósł skargę w terminie, o którym mowa w art. 77 u.o.t.p. TK.

3. Skarżący zakwestionował art. 36 ust. 1 i ust. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.; dalej: ustawa o TK z 1997 r.), z których wynika, że na etapie wstępnego rozpoznania skargi konstytucyjnej postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu wydawane jest przez jednego sędziego Trybunału. W przekonaniu skarżącego wskazane rozwiązanie legislacyjne jest źródłem naruszenia zagwarantowanego mu konstytucyjnie prawa do sądu.

Jako orzeczenie ostateczne w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji skarżący wskazał wydane w jego sprawie postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 4 lutego 2016 r. (sygn. Ts 110/15) o nieuwzględnieniu zażalenia skarżącego na postanowienie Trybunału z 28 września 2015 r. odmawiające nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej. Trybunał stwierdza, że orzeczenie to pozostaje bez związku z art. 36 ust. 1 i ust. 3 ustawy o TK z 1997 r., gdyż przepisy te w zakwestionowanym w skardze zakresie (jednoosobowy skład Trybunału jako właściwy do wydania postanowienia odmawiającego nadania dalszego biegu skardze) nie stanowiły – ani bezpośrednio, ani pośrednio – podstawy jego wydania. Orzeczenie, o którym mowa, zapadło, stosownie do treści art. 25 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy o TK z 1997 r., w składzie trzyosobowym. Wydając je, Trybunał oceniał zasadność podstaw odmowy nadania skardze dalszego biegu, które zostały zakwestionowane przez skarżącego w zażaleniu na postanowienie Trybunału z 28 września 2015 r. Trybunał nie badał natomiast kwestii uregulowanych w zaskarżonych przepisach, dotyczących składu, w jakim powinno zapaść postanowienie o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej, bowiem skarżący nie zgłosił w zażaleniu zastrzeżeń w tym zakresie.

Mając powyższe na uwadze, Trybunał, działając na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK w związku z art. 79 ust. 1 u.o.t.p. TK, odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

4. Trybunał stwierdza ponadto, że powołane przez skarżącego wzorce kontroli konstytucyjności, tj. art. 190 ust. 5 w związku z art. 45 ust. oraz w związku z art. 2, a także z art. 79 ust. 1 w związku z art. 190 ust. 5, art. 45 ust. 1 i art. 2 Konstytucji, nie są adekwatne ani do przepisów stanowiących przedmiot zaskarżenia ani do orzeczenia, z wydaniem którego skarżący połączył zarzuty niekonstytucyjności kwestionowanych przepisów.

Przepis art. 79 ust. 1 Konstytucji przyznaje każdemu, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, prawo do wniesienia skargi konstytucyjnej do Trybunału Konstytucyjnego, w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach. Zgodnie z art. 197 Konstytucji, organizację Trybunału Konstytucyjnego oraz tryb postępowania przed Trybunałem określa ustawa. Jak zaś stanowi art. 49 w związku z art. 36 ust. 1 i art. 25 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy o TK z 1997 r. (obecnie: art. 61 ust. 4 i art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c u.o.t.p. TK), skargi konstytucyjne podlegają wstępnemu rozpoznaniu najpierw przez wyznaczonego przez Prezesa Trybunału Konstytucyjnego sędziego Trybunału, którego rozstrzygnięcie podlega weryfikacji składu trzech sędziów Trybunału (wyjątkowo – przez Trybunał w pełnym składzie), zainicjowanej wniesieniem zażalenia na postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Stosownie do art. 190 ust. 5 Konstytucji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego zapaść mają większością głosów. Trybunał przypomina, że przepis ten odnosi się do tych jego rozstrzygnięć, które – z uwagi na brzmienie art. 190 ust. 1 Konstytucji – mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Orzeczeniem w rozumieniu art. 190 ust. 1 oraz art. 190 ust. 5 Konstytucji jest – w przypadku gdy wydano je w trybie kontroli konstytucyjności prawa – rozstrzygnięcie Trybunału co do istoty sprawy, a więc wyrok w sprawie zgodności normy prawnej z wzorcem kontroli (postanowienia TK z: 25 czerwca 2014 r., sygn. Ts 319/13, OTK

ZU nr 3/B/2014, poz. 240; 2 grudnia 2014 r., Ts 178/14, OTK ZU nr 6/B/2014, poz. 626 oraz 17 marca 2015 r., sygn. Ts 301/13, OTK ZU nr 2/B/2015, poz. 140; 21 kwietnia 2016 r., sygn. Ts 233/15, OTK ZU B/2016, poz. 353; L. Garlicki, uwaga 26. do art. 190 Konstytucji, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, red. L. Garlicki, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 1999-2007). Art. 190 ust. 5 Konstytucji nie stosuje się zatem do orzeczeń podejmowanych przez Trybunał na etapie wstępnej kontroli skargi konstytucyjnej, na którym badana jest wyłącznie dopuszczalność poddania kontroli merytorycznej unormowań zakwestionowanych przez skarżącego (por.: postanowienie TK z 8 czerwca 2017 r., sygn. Ts 100/17, OTK ZU B/2017, poz. 142; L. Jamróz, *Skarga konstytucyjna. Wstępne rozpoznanie*, Białystok 2011, s. 50). Z tych względów art. 190 ust. 5 Konstytucji nie mógł stanowić w niniejszej sprawie wzorca konstytucyjności kwestionowanych przepisów.

W odniesieniu do zarzutu skarżącego, jakoby Trybunał – wydając postanowienie w składzie jednego sędziego – naruszył art. 45 ust. 1 Konstytucji, podkreślenia wymaga to, że prawo do sądu nie jest realizowane „lepiej” czy „gorzej” – w zależności od liczby sędziów orzekających. Każdy sędzia jest niezawisły, a jego kompetencje i przymioty osobiste konieczne do sprawowania funkcji orzeczniczych zostały potwierdzone nominacją sędziowską (zob. m.in. postanowienia TK z: 3 października 2001 r., sygn. Ts 151/08, OTK ZU nr 6/B/2011, poz. 44; 16 marca 2012 r., sygn. Ts 209/11, OTK ZU nr 5/B/2012, poz. 453; 17 grudnia 2015 r., sygn. Ts 201/15, OTK ZU nr 6/B/2015, poz. 723).

Analizując treść uzasadnienia skargi w świetle poczynionych wyżej uwag, Trybunał stwierdza, że skarżący nie wyjaśnił, w jaki sposób zakwestionowane w skardze art. 36 ust. 1 i ust. 3 ustawy o TK z 1997 r. naruszają jego prawa przywołane w *petitum* skargi konstytucyjnej. Okoliczność ta jest – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 2 w związku z art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3 u.o.t.p. TK – podstawą odmowy nadania analizowanej skardze dalszego biegu.

W tym stanie rzeczy Trybunał orzekł, jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.